

CHƯƠNG TRÌNH ĐÁNH GIÁ & GIÁM SÁT RÁC THẢI NHỰA CÁC VÙNG BỜ BIỂN TẠI VIỆT NAM

GIỚI THIỆU

Rác thải nhựa trên biển là một trong những vấn đề môi trường nghiêm trọng và cấp bách nhất hiện nay trên phạm vi toàn cầu. Việt Nam là một trong những quốc gia có lượng rác thải nhựa xả ra biển nhiều nhất trên thế giới. Trong số 20 quốc gia được nghiên cứu, khối lượng rác thải nhựa từ Việt Nam ra biển dao động trong khoảng 0,28-0,73 triệu tấn/năm, tương đương 6% tổng lượng rác thải nhựa ra biển và đứng thứ 4 trên 20 quốc gia cao nhất.

Nhận thức được nguy cơ nghiêm trọng của rác thải nhựa đối với môi trường, nhiều văn bản pháp lý đã được ban hành. Nhiều tỉnh và thành phố ven biển cũng đưa vấn đề ô nhiễm và xử lý rác thải nhựa trên biển vào trong các kế hoạch phát triển kinh tế xã hội của địa phương. Tuy nhiên, trên thực tế Việt Nam chưa có dữ liệu quốc gia xác định các nguồn phát thải nhựa từ đất liền hay từ biển và chưa có nghiên cứu hoặc thống kê định lượng nào về lượng rác thải nhựa tại các vùng bờ biển, trong đó có các Khu Bảo tồn biển, là khu vực chịu ảnh hưởng nghiêm trọng nhất do ô nhiễm rác thải trên biển.

Với mục tiêu xây dựng được một phương pháp chung, có thể áp dụng cho tất cả các địa điểm tại vùng bờ biển Việt Nam, tổ chức Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (IUCN Việt Nam) phối hợp với Trung tâm Hỗ trợ Phát triển Xanh (GreenHub) đã xây dựng tài liệu "Hướng dẫn giám sát rác thải nhựa ở bãi biển" và ô nhiễm nhựa vùng ven biển, dựa trên hướng dẫn của Cơ quan khí quyển đại dương Hoa Kỳ (NOAA) và Chương trình Liên hiệp Quốc về Môi trường (UNEP) và điều chỉnh cho phù hợp với điều kiện thực tế tại Việt Nam.

Các kết quả, số liệu giám sát sẽ được phân tích. Sau đó, các bên có thể chia sẻ và khuyến khích áp dụng phương pháp này để thu thập dữ liệu quốc gia về giám sát rác thải biển. Những dữ liệu này sẽ được sử dụng hỗ trợ quá trình xây dựng các khuyến nghị chính sách.

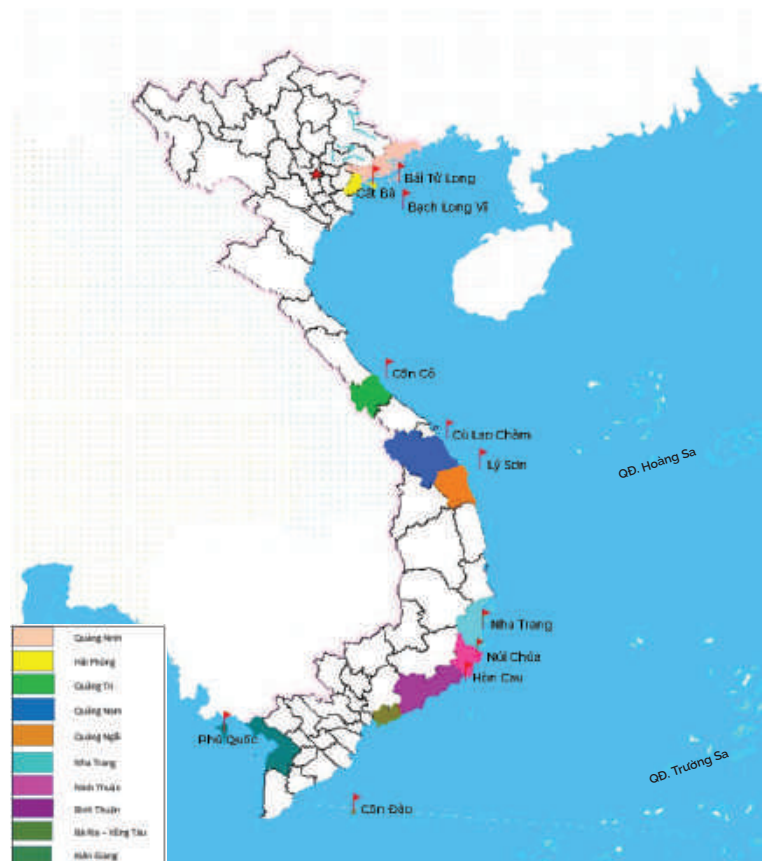

CHƯƠNG TRÌNH

Năm 2019, IUCN Việt Nam với hỗ trợ tài chính từ Cơ quan Dịch vụ Nghề cá và Động vật hoang dã Hoa Kỳ (FWS), GreenHub với hỗ trợ tài chính từ Coca-Cola và Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) sẽ thực hiện chương trình tập huấn và giám sát hai lần/năm tại 36 điểm của 12 Khu bảo tồn biển (KBTB), Vườn Quốc gia (VQG) và một số địa phương ven biển khác.

Chương trình ưu tiên chọn các KBTB, VQG ven biển của Việt Nam vì đây là những khu vực được thành lập để bảo vệ đa dạng sinh học và hệ sinh thái quan trọng của Việt Nam và trên thế giới. Bên cạnh đó, ban quản lý các KBTB, VQG cũng đang gặp phải vấn nạn ô nhiễm rác thải nhựa trong ranh giới khu vực quản lý. Kết quả giám sát sẽ được thực hiện trong thời gian dài, lặp đi lặp lại góp phần hỗ trợ các mục đích sau đây:

- Xác định thành phần, định lượng rác thải nhựa và nguồn gốc;
- Đề xuất các điểm nóng về ô nhiễm nhựa cho chính quyền các địa phương, thực hiện các biện pháp thu gom an toàn, góp phần giảm thiểu các tác động tiêu cực lên hệ sinh thái và đa dạng sinh học trong quá trình thực hiện;
- Việc thu thập các số liệu dựa trên cơ sở khoa học sẽ góp phần xây dựng các khuyến nghị về chính sách;
- Sử dụng hiệu quả nguồn nhân lực và tài chính để giảm thiểu và ngăn ngừa các tác động của ô nhiễm nhựa và rác thải trên biển;
- Gây quỹ cho hoạt động quản lý bảo tồn gắn với giảm thiểu ô nhiễm nhựa.

TỔNG QUAN VỀ PHƯƠNG PHÁP

Thông tin nền về xây dựng phương pháp giám sát và đánh giá ô nhiễm đường bờ biển

- Phương pháp Giám sát rác thải nhựa biển, NOAA (2012, 2013, Lipiatt) - Đường bờ biển;
- Phương pháp khảo sát đánh giá rác thải nhựa biển, UNEP (2013, 2019 - Nhựa - Chesire và Adler);
- Kinh nghiệm thực hiện của Hàn Quốc (chương trình 10 năm 2008 - 2018);
- Kinh nghiệm thực hiện chương trình định lượng ô nhiễm nhựa từ đất liền có liên quan đến đại dương, chương trình CSIRO, Chính phủ Úc tại Việt Nam (2018. Dr. Denise & GreenHub).

Phương pháp thực hiện

1

Lựa chọn bãi biển khảo sát với các tiêu chí sau:

- Bãi cát, bãi cuội sỏi hoặc bãi rạn san hô
- Dễ tiếp cận, không bị phân chia theo mùa
- Bãi dài ít nhất 100m
- Không có hoạt động dọn dẹp thường xuyên (hoặc dọn dẹp ít nhất 3 tháng trước thời điểm khảo sát)
- Các bãi biển có hoạt động bảo tồn các loài như rùa, san hô,... khu vực có di cư của chim biển, động vật biển,...

2

Xác định 100m chiều dài bãi biển

Bãi biển được chia thành 20 mặt cắt với độ rộng 5m và vuông góc với bờ.

3

Lựa chọn ngẫu nhiên 4 mặt cắt trong 20 mặt cắt theo phương pháp bảng random

nhằm loại bỏ các yếu tố chủ quan do việc đi khảo sát và thực địa trước.

4

Thu thập rác thải theo từng mặt cắt (4 ô đã được lựa chọn)

sau đó phân loại, đếm và ghi chép số liệu. Rác thải trên 4 mặt cắt là đại diện cho 20% chiều dài bãi biển được lựa chọn cho khảo sát.

HÌNH ẢNH THỰC TẾ

Bãi Tử Long
Phân loại rác

Cồn Cỏ
Thu gom rác thải

Côn Đảo
Vận chuyển rác

Núi Chúa
Rác với tên các nhãn hàng

Côn Đảo
Phân loại rác

Nha Trang
Thu gom rác thải

Núi Chúa
Tập huấn phương pháp

Hòn Cau
Tập huấn phương pháp

Nha Trang
Rác với tên các nhãn hàng

Nguồn ảnh: IUCN & GreenHub

